... authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

# СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXIX. | Число 300. | Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 26. грудня, 1921. | VOL. XXIX. | No. 300. | Jersey City, N. J., Monday, December 26, 1921. | THREE CENTS

# СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

## ФРАНЦІЯ СТАВИТЬ ВИСОКІ ДОМАҐАННЯ ЩОДО ПІДВОДНИХ ЛОДОК

**ВАШІНҐТОН, 23. грудня.** — Французька делеґація на вашінґтонську конференцію для зменчення зоружень почала нині консеквентну боротьбу за признанне широких прав Франції щодо морських зоружень.

Французька делеґація предложила своє докладне домаганнє в справі підводних лодок, яке перевисшає своєю висотою усі ожидання. Франція домагається в ньому величезної фльоти підводних лодок; вона хоче мати хї не менче, як буде мати Анґлія або Злучені Держави, себто 90,000 тон.

Се домаганне Франції було поперте виводом французьких военних знатоків, з котрого виходить, що Франція противиться анґлійським виводам щодо вжиточности підводної лодки як оборонного военного оружжа. Франція не годиться на анґлійський погляд і признає підводну лодку досконалим оборонним средством. Фактами з війни доказують Французи, що підводна лодка сповняла знаменито службу оборони берегів ба навіть боронилася перед великими панцирними кораблями. Франція зазначує, що страховища війни, які справляла підводна лодка в час великої світової війни, не походили з того, що німецькі підводні лодки нападали на торговельні кораблі, але з того, що вони не розбирали межи кораблями военних держав а кораблями невтральних держав, і часто топили людий, в нічому непричасних до війни.

### СТАНОВИЩЕ ДРУГИХ ДЕРЖАВ.

По промові французького делеґата адмірала Де Бона, котрий представив позицію Франції в справі субмарин, промовляли представники других держав. Наперед представник Анґлії Балфур промовляв за виводами анґлійського представника лорда Лі оф Фергем, доказуючи знов, що підводна лодка не надається як оборонне оружжа війни, але що воно є знаменитим средством до нападання на не беручі у війні участи торговельні кораблі, і що власне зі сеї причини вона повинна бути заборонена. Він вказував, що така заборона булаби в інтересі Італії, котра на случай війни моглаби легко бути відтята ворогом від зносин зі світом ,так потрібних її для виживлення її населення та удержання в руху її промислу.

Ся згадка про Італію викликала заяву італійського делеґата. Шанцер іменем Італії наперед подякував Анґлії за її зусилля в час війни, але заявив, що італійська делеґація заняла становище за задержаннем підводних лодок.

## ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНҐ ОБОРОНЯЄ ДОГОВІР МЕЖИ 4 ДЕРЖАВАМИ.

**ВАШІНҐТОН, 23. грудня.** — Президент Гардинґ мав нині знов свою звичайну стрічу з ґазетярами світа. На самім вступі конференції президент Гардинґ зложив заяву в справі договору Злучених Держав, Анґлії, Япану і Франції про посілости на Тихому Океані. Президент заявив, що він не буде видавати про сю справу більше публичних заяв, бо такі заяви лише збільшують ріжниці межи ріжними поясненнями згаданого договору. Для президента Гардинґа важнійші не пояснення сих ріжниць, але велике порозуміннє щодо мира та згода межи державами збиратися на наради та розбирати справу за кождим разом, коли ріжниці можуть довести до зломання мира. Він запевняв ґазетярів, що Злучені Держави не будуть заключати ніякого военного союза з ніким, і закликав величатися здобутками, а не сваритися над маловажними ріжницями. Президент заявив, що американські делеґати були добре підобрані і що вони мають далі його повне довіре.

## ІМІҐРАЦІЙНІ ВЛАСТИ ВИПУСКАЮТЬ ІМІҐРАНТІВ

**НЮ ЙОРК, 24. грудня.** — Дж. Дж. Дейвис, секретар (міністер) праці, Гасбенд, ґенеральний комішенер іміґрації, та Тод, іміґраційний комішенер нюйорського порту, відбули спільну конференцію в справі одинайцять соток іміґрантів, що тепер назбиралися на Елис Айленд та ждуть депортації, бо вони приїхали, як квоти для іміґрантів з їх країв уже були виповнені.

З початку була розійшлася поголоска, що урядники постановили випустити на беріґ коло двіста іміґрантів, а то передусім тих, що мають тут родину. Опісля однак появилася публична заява іміґраційних властий, в котрій вони подають до відома всіх задержаних на Елис Айленд, що з приводу свята Різдва вони всі будуть впущені до Злучених Держав без огляду на обовязуючі в тій справі розпорядки. Від декотрих іміґратів урядники зажадали бондів як запоруку, що являться, як лише урядники їм прикажуть.

## ПРЕЗИДЕНТ ДАЄ АМНЕСТІЮ ПОЛІТИЧНИМ ВЯЗНЯМ.

**ВАШІНҐТОН, 23. грудня.** — З Білого Дому видано повідомлення, що президент Гардинґ дав амнестію 24 політичним вязням, котрі були суджені за переступленне ріжних военних законів і були засуджені на вязницю від 2 до 20 літ.

Межи вязнями находиться Юджин Дебс, колись провідник юнійних робітників, потім провідник соціялістичної партії в Америці та кандидат сеї партії підчас послідних президіяльних виборів. Кромі нього є ще пятьох американських жовнірів, засуджених американським военним судом в Кобленц на дожизвотну вязницю за забитте анґлійського офіцира. Амнестію обіймає повне привернення до горожанських прав.

## ВІРМЕНИ ВІДКЛИКАЮТЬСЯ ДО ПРЕЗИДЕНТА ГАРДИНҐА.

Американський Національний Союз, політична організація американських Вірмен, віднеслася до президента Гардинґа з просьбою, щоби він ужив свого впливу у французького уряду та не допустив до того, щоби Франція виконала свій плян відкликання французьких війск з декотрих провінцій Малої Азії, заселених Вірменами. Вірмени кажуть, що зараз по відкликаню французьких війск Турки стануть допускатися на Вірменах невимовних насильств.

## 84.248 НОВИХ ВИНАХОДІВ В ОДНІМ РОЦІ.

Скільки в Америці винахідників і скільки нових винаходів вони раз у раз придумують, а бодай думають що придумали, видно з послідного річного звідомлення федерального Патентового Бюра. Від 1919-ого року число заяв на патенти зросло на 34 проценти, а на „торгові марки" на 85 процентів. За один послідний рік в Патентове Бюро було внесено 84.248 аплікацій о патенти на різнородні винаходи і 107.656 заяв на одержання торгових марок. Видано було 49.334 патенти і 53.817 „трейд-маркс". Зараз розглядають около пятьдесять тисяч патентів. В своїм звідомленню директор Патентового Бюро нарікає, що в минулому році аж 163 екзаменаторів, технічних і юридичних спеціялістів, які розглядають патенти, покинули, бюро ізза недостаточної платні і прийшлося замінити їх людьми недосвідними, через що вся робота дуже загаїлася.

## ВИСТАВА ОПЕРИ „КАТЕРИНА".

На українські Різдвяні Свята 7, 8 і 9-ого січня, 1922 буде виставлена перший раз в Америці, українська народня опера „Катерина" в 3-ох діях Миколи Аркаса.

В опері беруть участь звісні українські артистичні сили як: Артистка Юлія Шустакевичева, Е. Корнатова, Артист В. Ділов, Волод. Ярема, В. Лавришко і другі, оперовий хор в силі 60 осіб і повна орхестра.

Також спеціяльно до сеї опери є приготовлена оригінальна „Балетова Коломийка" в 4 пари, нові костюми і декорації.

Перші три вистави відбудуться в „Українськім Народнім Домі" при Іст 6-тій вул. в Ню Йорку.

## БУДОВА ДОРІҐ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Федеральний уряд має зараз в своїм розпорядженню 141,625.000 долярів на будову доріг в 1922-ім році. До тої суми окремі стейти мають ще добавити , приблизно 125.000.000, так що в слідуючім році має бути збудовано федеральних доріг коштом звиш двіста пятдесять міліонів. Окрім того, без участи федерального правительства, стейти і повіти проектують ще свої дороги, на які в 1922-ім році має бути видано чотириста міліонів долярів. Секретар Гувер з Департаменту Торговлі звернувся до стейтових ґовернорів, аби з огляду на безробіття прискорили роботу при будові доріг.

**Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок**

## ЧИ Є У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ ВІДДІЛ У. Н. СОЮЗА НАЙБІЛЬШОЇ І НАЙСОЛІДНІЙШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБІТНИЧОЇ?

ЯК НЕМА, ТО КОЖДИЙ СВІДОМИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН ПОСТАРАТИСЯ, ЩОБИ ЗАСНУВАТИ ЙОГО.

ДО ЗАСНОВАННЯ НОВОГО ВІДДІЛУ У. Н. СОЮЗА, ПОТРЕБА НА ПОЧАТКУ НЕ МЕНШЕ ЯК 6 НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ПО БЛИСШІ ІНФОРМАЦІЇ ТРЕБА ЗГОЛОШУВАТИСЯ ЛИСТОВНО НА АДРЕСУ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА:

I. KASHTANIUK,

P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ ОБЄМИЙ

## КАЛЄНДАР УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА НА РІК 1922

Зладив д. Омелян Ревюк, редактор часописи „Свобода".

СЕЙ КАЛЄНДАР ОБІЙМАЄ 232 СТОРІН ДРУКУ ДОБІРНОГО МАТЕРІЯЛУ І ОКРАШЕННЯ МНОГИМИ ІЛЮСТРАЦІЯМИ ЯК: ОБРАЗКИ, ІЛЮСТРУЮЧІ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У СТАРОМУ КРАЮ ТА РІЖНИХ КРАЯХ НА ЕМІҐРАЦІЇ.

ПАПІР ГАРНИЙ, ДРУК ВИРАЗНИЙ І ЧІТКИЙ. ДУЖЕ ВІДПОВІДНА КНИЖКА НА РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК. СЕЙ КАЛЄНДАР ДРУКОВАНИЙ ДЛЯ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА, А СПОРЕ ЧИСЛО ПРИЗНАЧЕНО НА ЗАГАЛЬНУ РОЗПРОДАЖ.

ЦІНА 60 ЦНТ. (Марок не приймаєсь).

ХТО ХОЧЕ НАБУТИ СЕЙ КАЛЄНДАР, НЕХАЙ ПРИШЛЕ СВОЄ ЗАМОВЛЕННЄ ВРАЗ З НАЛЕЖИТІСТЮ ПОЧТОВИМ АБО ЕКСПРЕСОВИМ МОНІ-ОРДЕРОМ НА АДРЕСУ:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

або на адресу Книгарні У. Н. Союза:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

30 E. 7th Street, . . . . . New York City.

## ПРИГОДА ЛЮБИТЕЛІВ РИБАРСТВА.

Любов до рибарства мало не затягнула трох нюйорських рибаків в гріб. Вибралися вони в невеличкій моторовій лодці ловити рибу в морськім заливі Ґрейвсенд. Коли вони вибиралися, погода була така гарна, що вони ніяк не ждали негоди. Скоро однак показалося, як тяжко можна помилитися, числячи на нюйорську погоду. Протягом години полудневий леґіт змінився на холодний північний вітер, котрий став дути що далі, то все сильнійше. На біду машина лодки перестала робити, а котвиця лодки не зловила добре дна моря так, що вітер тягнув лодку, а лодка тягнула якор за собою по дні моря. Сильний вітер став уносини лодку на повний океан. В міру того, як филі ставали щораз висші, рибаки, мусіли щораз тяжче працювати коло ручної помпи, щоби вичерпати усю воду, що вливалася в лодку. По кількох годинах такої дороги вони побачили вечером світло на сиґналовім корабли „Амбровз", що значить дорогу кораблям, пливучим до нюйорського порту. Вони намочили кусок якогось лаха в кересину, вложили до баняка на довгім дручку і держали його запаленим як мога високо. Сей сиґнал побачила сторожа на „Амбровз" і дала бездротним телеґрафом знати до стації военної фльоти в Сенді Гук. Ся зараз вислала лодку шукати рибаків. По кількох годинах пошукування їх найшли, як вони закоченілі від холоду ледво рушали помпою, удержуючи в той спосіб затопаючу лодку над водою. Їх перебрали на лодку фльотної сторожі, і відставлено до Ню Йорку.

## ОХОРОНА ПУБЛИЧНОГО ЗДОРОВЛЯ.

Містові власти в Кензас Сіти (Мисурі) видали розпорядження, що всі мешканці міста, яких професія примушує доторкатися харчових продуктів або страви подаваної людям до їдження, значить торговці, перекупні, приказчики, кухарі, ґотелеві робітники, прислуга по ресторанах і т. и. мусять піддатися лікарським оглядинам і в кого є заразлива хороба, той мусить покинути свою роботу і не сміє орудувати харчовими припасами в ніякій формі. Лікарські оглядини взяли чотири місяці, та в результаті показалося, що цілих 13 процентів всіх бизнесменів та робітників як-небудь причасних до орудовання харчами — заражені різними хоробами, найбільш венеричними. В своїм звідомленню міський комісар публичного здоровля підкреслює, що нечеснійшими показалися робітники в ґотелях і ресторанах, так як всі вони, хто лиш був хорий, сами призналися і сами питалися, як їм лічитися і як ходити коло свого діла, щоб не було небезпечно другим людям. Заразлива хороба небезпечна лиш тоді, коли її таїти і ховати.

**В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".**

## СПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЧИНИ І АЛІЯНТСЬКА НАЙВИСША РАДА

(Власна телеграма „Свободи").

**ПАРИЖ, 24. грудня.** — Аліянтська Найвисша Рада скликана н'аб. січня, 1922, для вирішення головно середньо-европейських справ.

Конференція буде в Кан (Cannes) у Франції. На ній прийде на чергу до вирішення справа Східної Галичини. Приспішено її наслідком резолюції Збору Ліґи Народів і домагання Ради Ліґи Народів, які інтервенювали у справі Східної Галичини на домагання конадійських і американських Українців.

Правительство Галицької України готується до оборони нападеного Польщею українського краю і його вільного права на самоозначенне. Усе, що буде в його силі, воно зробить тут в Европі.

Серед Поляків видно велике занепокоєннє і збентеженнє ізза справи Східної Галичини. Вони оповідають аліянтським дипльоматах, що самі полагодять справу Східної Ґаличини, однак аліянти вже у се не вірять. Сього тижня в Лондоні сказав один анґлійський дипльомат польському дипльоматови: „Ми гадаємо, що Польща неспосібна дати українській Галичині автономію".

Моральне і матеріяльне підпертє, яке давали і дають для справи освободження української Галичини, Українці в Злучених Державах і в Канаді, є дуже помічне у міжнародньому процесі нашого правительства з аліянтами. В сьому підпертю є тепер головна надія нашого старого краю. П.

## НАДІЯ НА ПРИНЯТТЄ ЛОНДОНСЬКОГО БРИТАНСЬКО-ІРЛЯНДСЬКОГО ДОГОВОРУ.

**ДАБЛИН, 24. грудня.** — Напруженнє, в якому жила Ірляндія протягом двох тижнів ізза горячої суперечки в ірляндському парляменті над справой лондонського договору, проминула, бодай на час коротких святочних ферий. Тепер загально сподіваються, що ґрупа Ґриффита і Коллинса побідить і договір остаточно буде принятий.

## ПЕРЕЛЯК ПЕРЕД ЗАВОРУШЕННЯМИ ІЗЗА БЕЗРОБІТТЯ.

**ЛОНДОН, 24. грудня.** — Серед натовпу публики, що спішить улицями за святочними закупнами, повстав переляк на вістку, що безробітні готуються да нападу на склепи.

Купці були найбільше перелякані.

Одначе поліція поробила всі заходи, щоб не допустити до заворушень.

## БОЛЬШЕВИКИ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО УПАДКУ ПРОМИСЛУ ПІД БОЛЬШЕВИЦЬКИМ „ЛАДОМ".

**МОСКВА, столиця Московщини, 23. грудня.** — Голова всеросійського комуністичного зїзду, Боґданов, зяавив на нинішньому зібранню, що упадок промислу спричинив, що большевики покинули політику державного комунізму.

Він сказав, що зеліза продукується тепер лише 3% того, що продуковано перед війною; ткальні виробляють всего 27% передвоенного добутку; а жаден з найважнійших промислів не продукує більше як 25% передвоенного добутку.

Він зазначив, що упадок добутку в угляному і зелізному промислі повстав наслідком голоднечі.

Московські ґазети дуже радіють вісткою, буцімто Лойд Джордж хоче признати російський уряд, та що хоче допустити Росію до нової европейської конференції.

## ДАЛЬШІ ЛЯЦЬКІ РЕВІЗІЇ Й АРЕШТОВАННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИЧИНІ.

**ЛЬВІВ, 5. грудня.** — В пятницю, дня 2. грудня, львівська поліція закрила українську студентську кухню ,яка від довшого часу находилася при вулиці Супінського у Львові.

В останніх днях проголосили польські часописи, що в Старосамбірщині арештовано на днях в звязи із святоюрською аферою Івана Катинського за участь в „большевицькій" пропаґанді. З актів повітового суду в Старому Самборі до ч. стр. 137/21 слідує, що Іван Катинський був арештований яко підозрілий о крадіж плуга, борони, телішок і т. п. на шкоду Василя Демкова та ізза браку доказів по 4 днях випущений на свободу.

Яркійшою ще містифікацією є проголошена польською пресою вістка, немовби державна поліція в Старому Самборі арештувала гурт Українців, які під позором засідання надзірної ради української каси зібрались на „большевицьку" нараду. В дійсности справа малася осьяк: Перед кількома днями зібрались члени дирекції і надзірної ради „Спілки господарсько-торговельної" у одного з тутешніх горожан на засіданнє. Пронюхуюча всюди повстанне та „більшевизм" польська поліція, придержала їх та відвела до комісаря поліції. Забрана при сій нагоді зі стола та звеликим торжеством несена на поліцію підозріла книга — вияснилася справді протоколом із засідання. Супроти того радо-нерадо пущено всіх задержаних таки тогосамого вечера на волю.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: | | ПЕРЕДПЛАТА. | |
|---|---|---|---|
| Three cents the copy. | | Поодиноке число три центи. | |
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign ond Jersey City Rates. | | В Джерзи Сіті і заграницею. | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $ 2.75 |

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

# ПРОТЕСТУЙМО!

Нині містимо каблеґраму, яка щойно наспіла до нашої редакції від нашого кореспондента в Парижі.

Ся каблеґрама говорить, що аліянтська Найвисша Рада збереться вже дня 6. січня, 1922, в місті Кан, у Франції на конференцію, на якій прийде під вирішенне також справа Східної Галичини.

В каблеґрамі згадується також, що справі освободження нашого краю з польської неволі помогли заходи і протести американських і канадійських Українців.

Тож допильнуймо нашої справи і тепер, перед вирішенням!

Пішлім знова каблеві протести до аліянтської Найвисшої Ради проти продовжування польської злочинної окупації нашого краю!

Американські і канадійські Українці повинні тепер, в перших днях січня, 1922, посилати до Найвисшої Ради каблеґрами з протестом проти продовжування польської окупації української Галичини, і з домаганнєм, аби аліянти і Злучені Держави яко тимчасові суверени того краю усунули сю окупацію і признали народови право самоозначення і незалежности.

Протести можуть посилати горожани Галичини і горожани Злучених Держав.

Адресувати так:

ALLIED SUPREME COUNCIL, CANNES, FRANCE.

Каблеґрами надавати по половині ціни.

Про висилку каблеґрам просимо повідомити нашу редакцію.

# ЩО ДІЄТЬСЯ ПО УКРАЇНСЬКИХ СЕЛАХ В ГАЛИЧИНІ?

Дня 7. падолиста с. р., около 10. години вечером, прийшов до гром. Семка Червінського в Рокітній, повіт Городок, жандарм з тамошнього постерунку з війтом і заступником війта, завів його до місцевого ксьондза Яна Адамчука; а з відтам ціле се товариство пійшло на постерунок жандармерії.

На постерунку ксьондз поговорив по німецьки з жандармами. Жандарм казав на хвилину вийти йому з канцелярії, опісля все товариство розійшлось, а остали тільки два жандарми.

Тоді жандарм казав прийти Червінському до канцелярії назаде сісти на кріслі; завязав білою хустиною очі і притягнув до опертя крісла та став бити з цілої сили якимось твердим знарядом. Відтак відкрив очі і кликнув: „Кто вас біл?". Коли сей громадянин мовчав, боячись дальших побоїв, другий жандарм, що під той час лежав на ліжку, зірвався і став бити по плечах биківцем, а навіть вибіг за ним на двір тільки в підштанках.

Побитий Червінський дався оглянути лікареви і просив о поміч.

Ось, на що видали аліянти Польщі під хвилеву окупацію українську Галичину!

# ПОЛЬСЬКІ ПЛЯНИ ПРОТИ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Львівська польська ґазета „Век Нови" з 1. грудня с. р. приносить статтю свого варшавського кореспондента (М.) п. з. „Важнійші проблеми польської закордонної політики", в якій на тлі польсько-чеського договору між іншими говорить про справу Східної Галичини.

Стверджує на самому вступі, що в згаданому договорі „не достає признання польської суверенности у Східній Галичині". Польща може мати тільки голос Чехословаччини за собою, коли прийде справа Східної Галичини під наради в Лізі Народів.

Признає далі автор, що підчас побуту польського міністра закордонних справ Скірмунта в Празі „не вдалсося вирішити ріжних протитенств".

Щодо Східної Галичини пише таке:

„Вигляди на корисне полагодженне справи Східної Галичини незалежні від поставлення сеї справи Польщею перед форум Ліґи Народів. Польський уряд не понехав думки випрацювати відповідний статут, узгляднюючи етноґрафічну відрубність краю та носиться з наміром прискорити праці над виготовленнем закона, який запевнив би інтереси замешкуючих на сьому терені народностий. Про залишенне проекту певної автономії Східної Галичини покищо не може бути мови. Могло би се статися, якби в чеському договорі забезпечено бодай посередно, що польський уряд не має наміру на сьому терені вводити якогось спеціяльного устрою. А сього не зроблено".

Поляки все відзначались крайною політичною глупотою. Вони з того не здають собі справи, що загарбане мусять віддати, хотяйби їм хто і се загарбанне потвердив. Коли аліянти досі не дали Польщі Галичини, то теж тільки тому, що вони знають, що вона і так в недовгому часі мусіла би її віддати.

# ЧЕРГОВА ПОЛЬСЬКА ПРОВОКАЦІЯ.

(З віденського тижневика „Український Прапор" з 3. с. м.).

Супроти останньої заяви Лойда Джорджа в англійській палаті послів з 3. падолиста с. р., що Найвисша Рада займеться небавом розвязкою східно-галицької справи, польські завойовники нашої Батьківщини рішили вжити всіх засобів для остаточного насильного загарбання Східної Галичини, а в найгірщім випадку для відсунення остаточного вирішення її державно-правного становища. В тій ціли з одного боку кується у Варшаві якась „автономія", що мала би бути насильно накинена Східній Галичині, а з другого боку яко оправданнє сього проектованого насильства промощує дорогу польським дипльоматам акція польської преси з останнього місяця, яка по вказівкам з Варшави іде в двох напрямах: а) **баламучення публичної опінії світа; б) ширення дезорієнтації і зневіри у власну справу серед українського населення Східної Галичини.**

Для заграниці пустив польський уряд у своїй пресі ряд сензаційних вісток, які мають на менті виказати нещирість і хиткість тої політичної лінії, яку заступає Галицький Уряд перед суверенами Східної Галичини, перед аліянтськими державами. І так у львівській бруковій ґазетці „Ґазета Цодзєнна" з дня 10. падолиста появилась сензаційно прикрашена вістка, **що Галицький Уряд заключив договір з большевицькою Україною** і, одержуючи ві днеї обильні підмоги, плянує разом з нею рівночасний напад від Карпат на Східну Галичину. „Солідна" польська преса, що в інших справах відпекується від якогонебудь звязку з тим орґаном, перепечатала сю вістку, яка опісля при помочі польських кореспонденційних бюр розійшлась по світі. Навіть російська протибольшевицька преса підхопила сю вістку і рознесла її яко чисте золото в Західній Европі і в державах Балкану. Що ся польська вістка докотилась дуже далеко, про те свідчить факт, що кореспондент лондонського дневника „Морнинґ Повст", який саме приїхав до Львова, інформувався в наших громадян „про українсько-большевицьку фузію" („Вперед" з 27. падолиста). Очевидно, що ся і всі інші польські видумки се „видимий знак невидимої благодати", — потайної роботи польських дипльоматів, які потребують в Парижі і в Лондоні проти Українців вісток-бомб для баламучення аліянтської дипльоматії; для доказу, що поза акцією з аліянтами Галицький Уряд веде потайки другу акцію, щоби поставити в злуці з большевиками аліянтські держави перед свого рода „доконаний факт".

Для ширення зневіри серед українського громадянства у Східній Галичині і для зломання одноцільного фронту, який творить українське населенне Галичини із своїм Урядом, змагаючи до визволення з польської окупації, видумали Поляки іншу клевету. А саме з Варшави пустив польський уряд в польську пресу вістку буцімто з Відня, що „Петрушевич став в останнім часі приклонником федерації Східної Галичини з Росією, до якої Східна Галичина увійшла би яко складова частина. Кажуть, що Петрушевич зробив сю зміну фронту на підставі передше заключеного порозуміння з російськими монархістами. Петрушевич мав одержати підмоги від президії зїзду представників російських монархістів в Райхенгалю, а також від представників російських монархістів в Білгороді". („Ґазета Вечорна" з 25. падолиста). Сю вістку, непридатну для закордону, поширив польський Уряд шляхом своєї преси у Східній Галичині. Коли вірити польській пресі і скритій за нею польській дипльоматії, Галицький Уряд звязався договорами рівночасно і з большевиками і з їх смертельними ворогами, російськими монархістами і бере від одних і від других субсидії.

Не маючи одначе певности щодо аґітаційного успіху вістки про „договір Петрушевича з російськими монархістами" серед українського населення Східної Галичини, яке готове подумати собі що „все щось таки робиться", польська пропаґанда в два дні після поширення вістки про сей договір кинула в польську пресу нову бомбу в такій вістці: **„Еміґраційний український галицький комітет (!) з Петрушевичем на чолі вже цілковито вичерпав свої фонди. Проба американської долярової позички покінчилась повною невдачею. Яко вислід сеї невдачі „Західна Україна" звиває свої дипльоматичні представництва: так приміром Витвицький буде репрезентувати Петрушевича на переміну в Лондоні і в Парижі. Богато українських „дипльоматів" просить дозволу на поворот до Галичини".** („Курєр Львовскі"). Іншими словами: Настає конець державности Східної Галичини, бо її Уряд ізза недостачі фондів поволи ліквідується.

Для доповнення сього образу варта на сім місці занотувати, що польський уряд розіслав до всіх більших міст Східної Галичини ріжного рода Мадейських з міліонами польських марок для „роблення згоди" з „українськими діячами". Для красшого приготовлення ґрунту серед тих діячів, „Курер Львовскі" з 27. падолиста пустив „власну телеграму", що польські вигляди щодо Східної Галичини на міжнародним терені поліпшились, бо навіть один з підсекретарів англійського уряду заявив польському представникови, що „Польща, маючи тепер за собою Румунію і Чехословаччину, вже не є у східно-галицькій справі відокремлена".

• • •

Брехлива польська дипломатія разом з достойною її пресою повела в краю і закордоном акцію, на яку треба звернути пильну увагу і якої суть домагається висвітлення.

**Галицький Уряд у своїм змаганню до визволення Східної Галичини з кіхтів польського завойовника опирається морально на однодушній волі всього українського населення Східної Галичини до державної самостійности, виявленій в трилітній кровавій боротьбі проти Польщі, а матеріяльно на грошевій помочі американських земляків.**

**Польські донесення про договори Уряду з большевиками і російськими монархістами є черговою польською звичайною сплетнею, в якій нема ні слова правди.** Балаканина, що наш Уряд рівночасно переговорює і заключує договори і з большевиками і з їх смертельними ворогами, російськими монархістами — се така очевидна нісенітниця, що її могло видумати лише польське божевілле, гідне опатентовання. Дальше, польська клевета про обильні субсидії для Галицького Уряду і від большевиків і від російських монархістів з одного дня, про ліквідацію Галицького Уряду ізза недостачі фондів з другого дня — може зродитись тільки в недужих мозках польських дипльоматів, яким усувається ґрунт під ногами у східно-галицькій справі і які пускаються тому на божевільну гру.

**Східно-галицька справа є справою міжнародньою.** Суверенами Східної Галичини є аліянтські держави. Тільки до них звертається наш Уряд з домаганнем здійснення державної самостійности Східної Галичини і тому польське залякуванне Чехо-Словаччиною і Румунією тут ні при чім. Се домаганнє Галицького Уряду є домаганнем цілого українського населення Східної Галичини. Воно є бажаннем також меньшостий сього краю, бо ціла Східна Галичина страдає під польською окупацією і тужить за визволенням з хаосу польського імперіялізму. Ніякі польські клевети не всилі зломити сих однодушних змагань цілого населення Східної Галичини.

Остерігаючи нашу суспільність **в краю** перед польськими „бомбами", взиваємо її до видержання в одноцільнім національнім фронті. **Вирішенне наших справедливих домагань аліянтами вже недалеке. Наш Уряд, дякуючи щедрій помочі американських братів, ніколи не думав і не думає про ліквідацію і се є тільки побожним бажанням польських завойовників. Уряд сповнить свій обовязок до кінця: до визволення українського народу Східної Галичини з польської неволі.**

З огляду на те, що польській брехні не видно кінця, і що в рамках тижневика тоді обговорювати кожду польську клевету, взиваємо наших людий, що живуть закордоном, аби з місця заперечували кожду польську клевету, не чекаючи окремих вказівок і поручень.

Спільними силами звалимо польську брехню на якій побудована польська окупація Східної Галичини.

# ГОЛОДОВІ РОЗРУХИ У ВІДНІ.

(Від власного кореспондента).

Від коли істнує Відень — а це дуже старе місто — не було в нім ще таких грабунків і плюндровань, як дня 1. грудня 1921 року.

Почалися ті розрухи з того, що робітники з віденського передмістя Фльорідсдорфу рушили перед парлямент, аби там демонструвати проти дорожнечі. Треба признати, що дорожнеча тут дійсно страшна. **Одно яйце коштує 120 корон, 1 кґ смальцю 1500 К., маленька склянка кави 80 К** і т. д. Хто має більшу родину, або хорого в родині, тому життє дуже важке.

Сама демонстрація перед парляментом відбулася без великої шкоди, хоч демонтранти пробували силою вдертися до будинку. Але вертаючі до своїх округів демонтранти почали потому бити шиби в каварнях і ресторанах. Опісля приступили до формального штурму на великі готелі при „Рінґу" (Рінґштрассе), де мешкає найбогатша публика. В тих готелях демонтранти не тільки побили вікна й знищили внутрішнє уряджене, але повдиралися до поодиноких кімнат і виграбували гостей. Річ ясна, що доконали сього не ті робітники, які для загального добра демонстрували проти дорожнечі, але — грабунками, як все і скрізь, занялися ті, що найменше потребують грабити.

В першім окрузі Відня (в середмістю) знищено або розграблено 113 предприємств, в другім окрузі (жидівськім) 37, в шестім 6, в семім 7, в осмім (де живе найбільше Українців) 5, в девятім 2, в 17-тім і 20-тім також по 2. **Разом ушкоджено 174 предприємств. Шкода виносить багато міліярдів.** Увязнено коло 400 осіб.

Головні вулиці Відня виглядають як по битві: скло лежить по хідниках, чудові вистави позникали, зеркала і шильди понищені. Товпа грабила в білий день, **навіть** (лучше одягнених) **жінок роздягали на вулицях, забирали їм кільці з ух, перстені з рук** — зовсім як у Росії з початку революції, здержували авта й ножами грозили, коли не дістануть грошей.

Ті грабунки були остільки влекшені, що у Відні не було в той день ні війска, ні жандармерії, бо вислано їх — займати Західну частину Угорщини, яку признано Австрії. Сама поліція не могла собі дати ради з демонстрантами, бо їх було багато тисяч. В грабунках брали участь також жінки. Найбільших знищень і грабунків доконано в готелях „Брістоль" „Гранд" й „Імперіяль".

В „Брістолю" мешкає сер Віліям Ґуд, голова аліянтської т. зв. репараційної комісії (яка так „зрепарувала" Відень, що аж до голодових розрухів прийшло). Отож до його кімнат схоронилося багато англійських і американських пань зі страху перед нападами. Але демонстранти насильно вдерлися й туди, висадивши двері з завіс, поломали шафи й куфри та позабирали, що хто міг. Самому Ґудови не сталося нічого, бо Віденці навіть в часі розрухів доволі добродушні люди: кидали в нього тільки його власними черевиками, а оден з демонтрантів одягнув одяг представника Велико Британії, а йому — лишив свій на память. Кромі цего одягу лишили йому ще оден — білий, на літо.

Гірше було на вулицях. Там побили 26 людий, з тих декого тяжко. Ранено також 20 поліціянтів.

Вчера сподівалися також розрухів, але їх не було.

Сі розрухи в самій середині Европи се грізна пересторога перед тим, що дальше може бути. Без упорядковання відносин на Сході Европи, відки Европа діставала хліб і мясо, все буде голод в середній Европі. А Східної Европи не можна упорядкувати без справедливого вирішення галицької справи.

У Відні, 3. грудня 1921.

Др. О. Назарук.

# НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ НА ЕМІҐРАЦІЇ В ЕВРОПІ.

**Дорогі Браття і Сестри! Українці і Українки!**

До нас, Товариства Української Молодіжи в Ню Йорку, звернулись ріжні добродійні організації в Европі, що займаються підпомаганнем української молодіжи на чужині, з просьбою о поміч. І ми раді би дати сю поміч нашим братам і сестрам в Европі з цілої душі. Але ми самі молоді ще люди та тимсамим мало що можемо зібрати самі між собою. Тому звертаємось із закликом до всіх Земляків в Злучених Державах, щоб нам в тім добрім ділі помогли.

Браття і Сестри!

Нарід без інтелігентних провідників мусить бути в неволі. Тому нам, що боремось тяжко за свободу і будучину народу, тим більше треба таких провідників. Отсі будучі робітники народні се та наша молодіж, що вчиться тепер, — вигнана Ляхами з рідного краю, по університетах, академіях і політехніках в Чехії, Австрії і Югославії, — в Празі, Пшібрамі, Відні та Загребі.

Близко 2,000 української молодіжи висших шкіл студіює в голоді і холоді на них університетах. Всі вони — без виїмки — служили рідному краєви з оружем в руках; наставляли свою грудь, своє життє за волю рідного народу. Сотки їх товаришів спочивають сьогодня в сирій землі, поклавши свої голови за рідну землю. Ті, що остались, мусіли втікати на чужину. Много з них перейшло через страшні муки в польських тюрмах або втікло прямо від смерти з ворожих рук. На чужині живуть вони в тяжких злиднях та вчаться і працюють, щоби стати пожиточними робітниками для свого народу.

Хто-ж се ті молоді студенти, з яких сотки носять на своїм тілі виразки від куль і баґнетів, або знаки від ляцьких кайданів? Се-ж в 90 процентах сини нашого робучого народа, сини селян, робітників, зарібників, дрібних маломіщан, служачих і т. д. Се-ж кров з крови і кість з кости наших трудячих мас. Се наша власна верства, що пнеться до сонця правди і науки; до світла, до просвіти, до знання.

Чи-ж ми, Браття і Сестри, можемо відмовити їм помочі? Чи лишимо їх самих, не подавши їм помічної руки? Чи маємо допустити, аби змарнувався той цвіт народу; аби зломилась і зівяла наша молода інтелігентна верства, що вийшла з народа?

Братт яі Сестри!

Ми до сего не можемо допустити! Ми мусимо тих молодих борців-героїв підтримати в їх трудах, в їх краснім і благороднім змаганню до науки, Бо наука се велика і сильна збруя, — міцнійша нераз чим кулі, гармати і баґнети.

Тому просимо, молимо і взиваємо Вас: Поможіть нашим товаришам і товаришкам, що шукають за наукою, за просвітою, за сонцем в чужині, коли рідний край чорні хмари покрили.

**Субскрибуйте на них кождий і кожда, хоч лише одного доляра!**

ВИДІЛ ТОВ. УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ:
**Юрій Андрейко,** голова
**Михайло Радик,** заст. гол.
**Володимир Ярема,** касієр
**Осип Білоґан,** секретар.

Ню Йорк, Н. Й., 21. грудня, 1921.

Всі жертви проситься висилати на адресу касієра:

**WALTER JAREMA,**
**115 Avenue A, New York, N. Y.**

Не відкладайте Вашої жертви, а вишліть сейчас, бо тепер в зимі наші студенти находяться в дуже прикрім положенню. Гроші будемо висилати сейчас, як лише прийдуть, а всіх жертводавців і фінансовий звіт будеться оголошувати в. українських часописах.

## НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ НА ЕМІҐРАЦІЇ В ЕВРОПІ.

На концерті в Ню Йорку, дня 4. грудня, 1921, в честь Івана Франка, зібрано слідуючі жертви:

**З Ню Йорку:**

| | |
|---|---|
| М. З. | 0.25 |
| Орхестра під проводом п. Романа Кузьми | 2.25 |
| Семен Угорчак | 2.00 |
| Анна Кулікова | 2.00 |
| С. Семков | 1.00 |
| Р. Нишников | 0.25 |
| Д. Грицишин | 1.00 |
| П. Вареница | 0.25 |
| Петро Мальник | 1.00 |
| О. Кибюк | 0.25 |
| Михайло Янум | 1.00 |
| Володимир Книгиницький | 1.00 |
| Микола Заяць | 1.00 |
| Володимир Бартошук | 1.00 |
| Михайло Вамбукат | 1.00 |
| Евгенія Добрянська | 1.00 |
| Михайло Добрянський | 1.00 |
| Семко Антонишин | 1.00 |
| А. Милещук | 1.00 |
| Михайло Радик | 10.00 |
| Никола Дзюма | 1.00 |
| Ілько Тураш | 1.00 |
| Михайло Лацік | 2.00 |
| Павло Добрянський | 2.00 |
| Дмитро Бубарович | 1.00 |
| М. Соловський | 1.00 |
| Михайло Трендовацький | 1.00 |
| С. Карінof | 1.00 |
| Е. Лісицький | 1.00 |
| П. Ярема | 2.00 |
| А. Сенів | 1.00 |
| Юрій Гайовий | 1.00 |
| Стефанія Абрагамовська | 2.00 |
| Теодор Лопушинський | 1.00 |
| Семен Шип | 1.00 |
| Стефан Переґовський | 2.00 |
| Василь Окпиш | 1.00 |
| Павло Дудак | 1.00 |
| Дмитро Андрейко | 1.00 |
| Лев Миронюк | 5.00 |
| Олена Паращук | 1.00 |
| П-і Налесніф | 1.00 |
| Іван Притко | 1.00 |
| Розалія Маселко | 1.00 |
| Івна Венгер | 1.00 |
| Марія Вілок | 1.00 |
| М. Тимцюрак | 1.00 |
| Дмитро Вінтоняк | 1.00 |
| Павло Мороз | 1.00 |
| Т. П. | 0.25 |
| Катерина Кучер | 2.00 |
| Ф. М. | 1.00 |
| Іван аМрусевич | 1.00 |
| К. Тремяк | 1.00 |
| П. Пристайко | 1.00 |
| М. Хлопан | 1.00 |
| О. Свитак | 1.00 |
| Н. Барюк | 1.00 |
| К. Лемко | 0.50 |
| Михайло Елків | 1.00 |
| Касіян Добрянський | 5.00 |
| Емілія Добрянська | 1.00 |
| Павло Посолек | 1.00 |
| Олекса Плескун | 1.00 |
| Січовий Базар | 50.00 |

**З Джерзи Сіті:**

| | |
|---|---|
| Тарас Хвалик | 0.50 |
| Антонія Кирчів | 1.00 |
| К. Кирчів | 2.00 |
| Іван Гусар | 1.00 |
| Михайло Угорчак | 2.00 |
| Е. Угорчак | 1.00 |
| Осип Білоган | 1.00 |
| Володимир Онуфрів | 1.00 |
| Стефан Равленко | 1.00 |
| Петро Кирчів | 1.00 |
| Іван Жарський | 1.00 |
| Анна Жарська | 1.00 |

**З Бруклина:**

| | |
|---|---|
| Юлія Шевчуківна | 2.00 |
| С. Бемко | 1.00 |
| Т. Бемкова | 1.00 |
| Іван Брандиль | 1.00 |

**З інших місцевостий:**

| | |
|---|---|
| Іван Геба, Стейпелтон, Н. Й. | 1.00 |
| Остап Крук, Бей Сайд, Л. Ай. | 1.00 |
| В. Пеленський, Нюарк, Н. Дж. | 1.00 |
| Іван Лецин, Палмер, Масс. | 5.00 |
| Мих. Ільків, Кенилворт, Н. Дж. | 1.00 |
| І. Переговський, Елизабет, Н. Дж. | 1.00 |
| Мих. Борис, Стентон, Н. Й. | 1.00 |
| Кар. Тимкевич, Пасейк, Н. Дж. | 1.00 |
| Лука Стандріт, Блумфілд, Н. Дж. | 0.50 |

**З незнаних місцевостий:**

| | |
|---|---|
| Ю. С. | 1.00 |
| Полька | 1.00 |
| Петро Якимик | 0.50 |
| А. Топольницька | 1.00 |
| В. Шандрівський | 1.00 |
| Катерина Фаріон | 1.00 |
| П-і М. Курник | 0.50 |
| В. Лисяк | 1.00 |
| Онуфрій Баляс | 1.00 |
| Юлія Капелюх | 1.00 |
| Іван Калиник | 1.00 |
| Антін Карпович | 1.00 |
| Олександра Сихнович | 1.00 |
| П. Браман | 1.00 |
| К. Кушнір | 1.00 |
| В. Кушнір | 1.00 |
| В. Кучкуда | 1.00 |
| Іван Ракізкі | 1.00 |

**Н. Н.:**

| | |
|---|---|
| 10 по долярови | 10.00 |
| 5 по пів доляра | 2.50 |
| 9 по 25 центів | 2.25 |
| 1 по 30 центів | 0.30 |
| 1 по 11 центів | 0.11 |
| 2 по 10 центів | 0.20 |

**Збірка по концерті:**

| | |
|---|---|
| Омелян Ренюк, Ню Йорк Сіті | 2.00 |
| Роман Слободзян, Джерзи Сіті | 2.00 |
| Йос. Сілецький, Джерзи Сіті | 1.00 |
| Стефан Шимон, Джерзи Сіті | 1.00 |
| Іван Павчак, Джерзи Сіті | 1.00 |
| Стефан Гладкий, Джерзи Сіті | 1.00 |
| Мих. Смакула, Джерзи Сіті | 1.00 |
| Данило Гоць, Джерзи Сіті | 1.00 |
| о. А. Улицький, Джерзи Сіті | 5.00 |
| Антін Онисик | 1.00 |
| о. Л. Левицький, Пасейк, Н. Дж. | 2.00 |
| Разом | $217.36 |
| Чистий дохід з концерту Тов. У. М. в Ню Йорку, дня грудня с. р. | 203.30 |

Усього на поміч студентам $420.66

Вислано студентам в Празі, 13-го с. м. дрефтом Knauth Nachod & Kuhne ч. 51,652, 300 доляри (з оплатою пересилки $301.75), а дня 15. с. м. $100.00 (з оплатою пересилки $102.00) чеками Америкен Експрес Ко. ч. 2,384,451 і ч. 2,384,452 по $50, на підмогу українському студентству у Відні. Отже вислано $403.75, а лишається в касі Товариства яко фонд підмоги українському студентству на еміґрації $16.91.

ЗА ВИДІЛ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ:
Юрій Андрейко, голова;
Осип Білоган, секретар.

ЗАМАВЛЯЙТЕ СЕЙЧАС
ІЛЮСТРОВАНИЙ НАРОДНІЙ
КАЛЄНДАР
ТОВАРИСТВА
„ПРОСВІТА"
НА 1922 РІК.
Ціна 75 центів з пересилкою.
Пишіть на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

**ВЕЛИКИЙ ВИБІР РІЗДВЯНИХ КАРТОК.**

**Спішіться з Желаннями Різдвяних Свят своїм рідним і знакомим, бо Свята вже близко. Маємо на складі гарні емальовані картки, з золотими витисками, швайцарського виробу. Ціна за штуку 5 центів. Пишіть на адресу:**

**SVOBODA,**
**83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.**


# ДОПИСІ

### ГОЛИОК, МАСС.

**Висилка петиції.**

Тутешні Українці вислали 10. грудня б. р. у призначені місця звісні петиції, заосмотрені около 200 підписами. Більше підписів годі було зібрати, бо ми хотіли вислати сі петиції в означенім часі, себто до 10. грудня б. р. Нашу петицію-протест помістили в цілости дві американські (англійські) часописи: місцева „Спрінгфіл Дейли Нюс" (з 12. грудня б. р.). Остання часопись дала нашій петиції ось-такий заголовок: „Голйоцькі Українці висилають протест до Гардінга і Гюза проти безправств, доконуваних Поляками в старім краю". Під тою петицією підписалися в імени цілої громади: Іван Довгань, Ілія Процишин і Іван Затонський. Прочі підписи наших громадян долучено окремо.

**Іван Довгань.**

### МІНЕАПОЛІС, МІНН.

**Страшний морд в Чехо-Словаччині.**

Дня 19. с. м. я одержав з рідного краю лист, в якім мені пишуть, що мого рідного брата, Данила Шабатуру, замордовано у Чехо-Словаччині. Сю сумну відомість доніс моїй родині в Галичині якийсь невідомий товариш покійного мого брата (шкода, що він не підписався, бо я хотів би сю справу ґрунтовно розслідити і по можности вишукати злочинців). Отже сей інформатор пише, що мій брат перебував в одного господаря і мав зложених 80.000 чеських корон. Одної ночи напали на него 8 хлопів, витягнули його з хати на двір і почали бити колами. Поломили йому обі руки й одну ногу та розбили голову так, що опісля годі було його розпізнати. Відтак опришки забрали його гроші і втікли. Побитий лежав до самого ранку в тяжких муках, а рано инший господар знайшов його непритомного в крови і відвіз до шпиталю. У шпитали нещасний перележав півтора тижня і 3. падолиста б. р. закінчив життє.

Ось так згинув марно один з наших героїв, що боровся завзято за свою Неньку Україну. Терпів він за неї голод, холод і ріжні инші муки тай таки не діждався її побачити... Чужа земля закрила на віки його очи...

За чужу, не свою державу покійник боровся 5 років і був три рази ранений. По розпаді Австрії вступив до української армії і боронив свою рідну землицю аж до останної хвилі.

Небіщик походив з села Почапи, повіт Золочів. Його жінка і пятеро діточок находяться тепер у Бразилії і він їх повних 8 років не бачив. Саме тепер він мав намір дістатися до своїх рідних, але злочинні руки бандитів вкоротили нитку його життя.

Я на сім місци прошу всіх тих старокраєвих родимців, котрі знають щонебудь близше про трагічну смерть мого брата, щоби були ласкаві написати до мене на адресу: **Paul Shabatura, 116 Sixth Ave., N. E. Minneapolis, Minn.** За всі заходи в тій справі я свому інформаторови дам відповідну винагороду, бо не хочу нікого задармо трудити. Остання адреса мого покійного брата була така: Danylo Szabatura, Szawra Abi, M. Botlow, O. 17/a, Mukac, Prykarpacka Rus, C. S. R.

Старокраєві українські часописи прошу о ласкаву поміч в розслідженню смерти бл. п. мого брата Данила.

**Павло Шабатура.**

### АЛЕНТАВН, ПА.

**Різдвяний дар для українських інвалідів.**

На мій поклик в 273-тім ч. „Свободи" (з 23. падолиста б. р.) під заголовком „Хто поможе українським інвалідам?" прислали добровільну жертву слідуючі добродії: Марія Довгало з Бруклина, Н. Й., $1.00; Іван Гусар з Джерзи Сіти, Н. Дж., $1.00; Василь Саюк з Нортгемптон, Па., $2.00. Тих 4 долярі я вислав у призначене місце через „Алентавн Нешенел Бенк" дня 16. грудня б. р. Кошти посилки я покрив зі своєї власної кишені.

Попередного разу я вислав для українських інвалідів 10 долярів (869 чеських корон), а тепер 4 доляри (303 чеських корон), отож разом я вислав для українських інвалідів 1.172 чеських корон.

По прочитанню мого поклику в „Свободі" пані Гафія Бундзяк з Ню Гейвен, Конн., вислала через Американсько-українське Бюро в Ню Йорку для 12 українських інвалідів в Стернберку на Моравії 27 долярів (2.200 чеських корон, отже загалом вислано доси від американських Українців для українських інвалідів на Моравії 3.372 чеських корон.

Я в імени наших бідних українських інвалідів складаю всім щирим жертводавцям найсердечнійшу подяку. Нехай Всевишний Господь благословить Ваші труди і працю!

Від себе прошу Вас, Українці: Уважайте на тих наших українських героїв, котрі положили своє здоровлє за нашу неньку Україну. Родимці! Згадайте на Святий Вечер, котрий за кілька днів до нас завитає, за старий край. Ми на чужині так будемо обходити той Святий Вечер, як і наші українські герої-інваліди, але нам тут далеко ліпше ніж нашим братам у старім краю. Ми, хотяй на чужині, то тішимося своїм здоровлєм, але наші браття стратили здоровлє за свою рідну неньку Україну, а тепер коротають своє життє у чужім краю. І хто-ж за них має памятати, як не ми, американські Українці? Тому, Браття і Сестри, коли прийде той Святий Вечер, то ми застановімся на хвилину і запитаймо самих себе, хто з нас, Українців, є більшим героєм: чи той, хто дасть одного доляра на українську народну ціль; чи той, хто втратив своє здоровлє за ту українську народну ціль. Нашою повинностю є дбати за своїх українських героїв, бо коли ми самі за себе не подбаємо та себе не пошануємо, то чужі сього не зроблять.

Тому прошу і надальше присилати свої жертви на мої руки, а я разом вишлю до українських інвалідів. По висилці подам про се звіт до нашої найстаршої української ґазети „Свободи", щоби кождий жертводавець міг бачити, що його жертва зістала вислана на призначене місце.

**Володимир Кашицький,**
197½ Green St., Allentown, Pa.

### САВТ БЕТЛЕГЕМ, ПА.

**Наші Українці починають рухатися.**

В тутешній церковній галі зійшовся гурток свідомійших Українців і постановив закупити українські бонди. На 200 Українців в нашій громаді знайшлося заледви 13 мущин і одна женщина, котрі почулися до обовязку супроти своєї рідної землі. Ось імена тих патріотів, котрі закупили бонди галицької держави: Максим Паращак за $25; Василь Колядюк, Андрій Сисак, Василь Ґонтарик і Йосиф Комонька по $10; Параня Паращак, Максим Каспряк, Іван Когут, Данько Коростинський, Андрій Навроцький, Теодор Свідерський, Франко Присташ, Олекса Запаржоний і Никола Кмита по $5. — Разом $110. Честь і слава тим свідомим людям!

Зібрані гроші малося вислати до Вашінґтону 13. грудня, бо деякі Українці записалися на бонди й обіцяли принести гроші; але ті люди своє слово зломили і ми даремно на них чекали. З тої причини гроші ($110) вислано до нашої місії у Вашінґтоні аж 17. грудня б. р.

Нерозумні людиска викручуються від купування українських бондів ріжними способами, бо — мовляв — ніхто за ті бонди не ґарантує... Але у нас так: на самогонку то гроші все знайдуться, а на визволенне своєї вітчини — нема ані цента! Ну, що-ж варта такі Українці, котрі килішок смердячого „муншайну" цінять висще ніж свободу свого власного краю? Аж черепом лице дре, що такі люди вродилися на українській земли! І не знати, чи ті темняки прийдуть коли до розуму, чи таки вигинуть у темряві? Ой, гірко, гірко за таких земляків!

ЗА КОМІТЕТ:
**Василь Колядюк,** предс.
**Теодор Свідерський,** кас.
**Андрій Сисак,** секр.

### ШІКАҐО, ІЛЛ.

**Обовязок супроти рідного краю.**

Тутешне тов-о „Вільна Україна", від. 139 У. Н. Союза, хоч має дуже мало членів і малий засіб готівки в своїй касі, на своїм мітінґу дня 20. листопада б. р. ухвалило купити український бонд за 25 долярів. По ухваленню сеї позички предсідатель О. Чучман візвав членів короткою промовою, щоби вони поодиноко жертвували дещо на державні бонди на оборону Галичини. На ту ціль зложили: Василь Саска $5.00; Олекса Чучман, Дмитро Кошіль, Петро Феркалюк, Теодор Крушельницький, Володимир Іващук, Михайло Настасовський, Іван Микикюк, Іван Німчук і Кирило Кукура по $1.00. Деякі члени прирбіцяли принести свої жертви пізнійше.

Самі для себе закупили бонди отсі члени: Василь Липовий за $25; Іван Микикюк за $15; Теодор Крушельницький, Дмитро Кошіль, Михайло Настасовський, Михайло Саска, Михайло Болехівський і Кирило Кукура по $5.

Маємо надію, що незабаром всі наші члени будуть власниками українських бондів, бо тут кождий з нас розуміє, що пустими словами і голословним наріканнем ми своєї рідної землі з рук ворогів не видремо.

**Дмитро Кошіль,**
секр. тов. „Вільна Україна".


**БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ**

**ВПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО:**

| | | | |
|---|---|---|---|
| ГАМБУРҐ | 3 кляса | $103.50 | і $5 податок |
| ДАНЦІҐ | „ „ | $106.50 | |
| ЛІБАВИ | „ „ | $110.00 | |

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОШРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ
„ЕСТОНІЯ" - - - - - - - 11. СІЧНЯ
„ЛІТУЕНІЯ" - - - - - - - 1. ЛЮТОГО

Також нова прама лінія між Лібав — Данціґ — Галіфакс, Канада.

Зарезервуйте місце у наших уповажнених агентів у вашому місті, або BALTIC AMERICAN LINE, INC., Gen'l. Pass. Agents, 9 Broadway, New York City.


## ПРОСЬБА УКРАЇНСЬКОГО СИРОТИНЦЯ З ФИЛАДЕЛФІЇ, ПА.

Зближаються свята Різдвяні. Жадного року наші отці духовні, наші Орґанізації і наш Загал не забували перед Різдвом за наш сиротинець в Филаделфії, одинокий в Америці, і все щось зібрали на ялинку для бідних сиріт. Сего року дуже тяжкі часи і нам дуже тяжко утримати поверх сотку діточок. Тому, відчуваючи великий недостаток, звертаємось отсим до Загалу нашого і до наших отців духовних і просимо дуже покірно в неділю перед Різдвом нашим, с. є. 1-го січня, 1922, зарядити ласкаво які складки для наших сиріт в Филаделфії, що буде для нас великою дуже помочию.

**С. С. Василіянки.**

**ОСТОРОГА.**

Якісь фалшиві колектори з Филадельфії збирають нібито на наш сиротинець поміж нашим народом. Перед такими колекторами перестерігається всіх і повідомляється, що ми тепер жадних колекторів не висилаємо крім самих Сестер.


**КУПУЙТЕ КАЛЕНДАРІ НА РІК 1922**

| | |
|---|---|
| Календар Українського Народного Союза | 60 цт. |
| Календар Українського Робітничого Союза | 60 цт. |
| Календар Сирітського Дому з Філаделфії | 60 цт. |
| Гумористичний Календар Козака Чорнохліба | 60 цт. |
| Календар Приятель Жовніра | 50 цт. |
| Календар Стінний з портретом Івана Франка | 30 цт |
| Календар Стінний з портретом Т. Шевченка | 30 цт. |
| Календар стінний з релігійним образом Пресвята Родина | 30 цт. |

Замовлення і гроші посилайте на адресу:
**BASIL HRISHKO,**
**437 N. 6th Ave., Scranton, Pa.**


# ПОВІДОМЛЕННЄ.

**Сим подається до загального відома, що Екзекутива У. Н. Союза, в увзглядненню численних домагань урядників відділових, з огляду на усталений звичай по відділах У. Н. Союза, в цій порі року приймати нових членів до організації за зменшену ціну вступного, ухвалила, що в місяцях СІЧНИ і ЛЮТІМ 1922 року буде прийматися НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА ЗА ОПЛАТОЮ ТІЛЬКО 50 ЦЕНТІВ, ВСТУПНОГО.**

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА:
ІВАН КАШТАНЮК, гол. рекорд. секретар.

Дано в Джерзи, Сіти, Н. Дж. 28 грудня 1921 р.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

# КРОВ ЗА КРОВ

### НА ЗАПОРОЖУ.

Оповіданнє з другої половини 17-сотих років.

(Продовженнє)

(3)

— Василю, — промовив хлипаючи. — Я прожив нераз безсонну ніч, не одну годиночку проплакав, через те, що я сирота, та ще такий, що й не знає, як батько, як мати виглядали... так рано втратив обоє. Я гадав, що я найнещасливійша людина в світі. Але тепер, чуючи сей біль по втраті, не рідного батька, а тілько опікуна, я бачу, що такому сироті що батьків не тямить, на світі ліпше, ніж такому, що випещений ними і подумати не годен був, що колись може прийдеся розлучитись з ними. Я знаю, що ти втратив і розумію, як страшне горе впало на тебе.

Калинич стрепенувся. Очи його блиснули несамовитим огнем, лице випогодилося. Виглядав як чоловік, що в сій хвили, по тяжкій внутрішній боротьбі рішився на щось дуже важне.

— Лиши се — промовив. — Тепер не пора на біль і плач. Не можна, щоби батьки на тім світі сказали, що їх син забув про свій обовязок; що вони тут лишили не сина-козака, а сина-бабу. Розпитаймо наперед як все тото сталося і хто се зробив. Казали хлопи, що се московська робота. То була здається кара за се, що два дни до нашого виїзду за Тясмин в нашім селі ночували гайдамаки і люди не дали про се знати польському війську в Черкасах.

Кивнули на хлопа, що стояв оддалік. Він приступив і став розповідати:

— Сі гайдамаки, що в нас ночували, як ще ви були в селі, були частиною ватаги, котра гуляла десь аж під Бердичевом. За нею гнало польське військо. Ватага розбрилась, прямуючи малими гуртками, то через Синюху, то через Висоня Запороже. Оден гурток не міг продертися проміж оселі Сербів і Волохів в північнім поясі Запорожа, отже загнався аж до нас. Гайдамаки переночували і скоро стало свитати, пробралися через Тясмина на Запороже. Сербські поселенці за Тясмином пробували силою здержати їх, а може й виловити. Гайдамаки побили Сербів, спалили їх село і щезли в запорожських ярах. Серби зараз таки сповістили про се московське військо, що стоїть по тім боці Дніпра в Полтавщині. На наше нещастє в Березівку зайшов був на нічліг також післанець від команданта того московського війська до команданта Поляків в Черкасах. Скоро почув, що прийшли гайдамаки, вихопився хильцем з села і вернув до своїх дати про се знати. Саме через те, що московський післанець так нагло щез з села, гайдамаки не довго попасали в нас. Вони здогадувалися, що з сего може вийти. Як дніло, по них вже й слід застиг. Знаєте, як царські посіпаки любять гайдамаків, хоч вони не тирпають царських і православних москалів, лише королівських і католицьких Ляхів. Московське військо було вже готове кудись до походу. Скоро лиш післанець сповістив команданта про гайдамаків у Березівці, він відкликав приказаний похід і метнувся через Дніпро на наш бік.

— Вуло полудне як Москалі обступили село з усіх сторін. Я був тоді в поли за селом, так само як більша часть тих, що зацілили. Зразу Москалі не хотіли вірити, що гайдамаків вже нема, хоч панотець клялися на святе евангеліє.

— „Є чи нема" ревів Москаль, „то вони таки були у вас, ви їх скривали. Ви гайдамаків перестерегли перед мною, отже тому їх тут вже нема. Вони щезли, але... ви лишилися. Як ще не знаєте, то я вам тепер скажу... Православний цар приказав гайдамацтво вигубити так, щоби й слід по нім не лишався. Щоби вигубити гайдамаків, треба вирубити не лиш самих гайдамаків, але й гайдамацьке насінє. Сим насінєм є козацтво і хлопство всеї Малоросії. Березівка є коморою того насіня гайдамацького. Я вже нераз чув, що ви переховуєте гайдамаків. Сему треба раз вже зробити кінець!"

— Москалі розділилися на три части. Одна частина обставила село і не випускала нікого. Друга часть рабувала. Позапрягали до наших возів наші коні, витягали з хатів всяке добро і вантажили на вози. Також всю худобу зігнали до купи. Трета частина Москалів виганяла з хатів людий і зганяла їх на майдан. Зганяли всіх: і хлопів і бабів і діти на майдан перед церквою, де стояли дві гармати. Казали, що пан ґенерал прочитає нам царський указ. Богато народу поховалося... Хто десь у хаті, хто в кущах... хто де міг. Всеж таки на майдан вигнали більшу половину села. Скоро вже вирабували село, і кого спіймали, пригнали перед церкву, командант стягнув все військо також на майдан і уставив рядами поза гарматами, станув на боці і підніс руку.

— „Тепер слухайте!" крикнув „Почуєте царський указ. Будете знати, як цариця каже нищити насінє бунту проти панів"...

— Москаль махнув рукою і як крикне „пли!"

— Матінко Божа! Як гримнули гармати... як сипнули в народ град картачів!... За гарматами загрохотіли мушкети...

Перестав оповідати, бо розревівся як дитина... Оповіданнє докінчили й доповнили другі, що також поприступали до поповичів:

По першій сальві панотець кинулися обіймати ноги команданта.

„Бійтеся Бога, що робите?!" крикнули.

Московська шпада прошибла його груди і він впав під копита московського коня. Пані матка була між зігнаним народом на майдані. Там вона погибла від кулі. Москалі зупинили пальбу аж тоді, коли побачили, що із зігнаних у купу вже ніхто не стоїть на ногах. Між тими, що лежали на земли, не всі були поцілені. Дехто падав нарошне, надіючися, цілком слушно, що лежачого між трупами кулька скорше мине, ніж стоячого, або утікаючого. Здержавши пальбу, командант казав підпалити село.

„Але так", — казав — „щоби не лишилася ніодна хата, ні оден хлівець!"

„Чи не провіритиб побоєвища?" — питали Москалі команданта, — „бо може неодин жиє ще. Що не всі вбиті, а є ще ранені, доказують зойки постріляних... Треба подобивати".

„Ні, не треба!" — сказав найстарший кат. — „Добре буде, як деякі лишаться в живих. Ціла околиця почує від них, і їх каліцтво покаже всім, як цариця карає бунтівників".

— Пішли москалі палити село. Справді не лишили ні хатини ні хлівця. Хто захистився так, що з горіючої криївки не міг випоратися, поки огонь не запер йому дороги, той спопелів разом з хатою.

— По відході Москалів разом із нарабованим добром, повставали лекше ранені і тоті, що нарошно попадали між трупи. Прийшли також ті, що в часі нападу були за селом. Бачучи село обступлене Москалями і знаючи, що се добром не пахне, задержалися і ждали, аж все те скінчиться. Живих, числячи вже й калік, лишилося всего сорок і пару душ. Всі взялися зараз ховати вбитих. Попа й попадю поховали в купі. Инших ховали по пять або й більше в одній могилі.

Колинич не перебивав оповідання хлопів ні одною заміткою, ні одним питанням. Весь час стояв мов пень, з неподвижним лицем, з очима впаленими в могилу батьків. Здавалося, що він не чує, не розуміє сего, що оповідають. Випитував лише Луценко. Аж коли скінчили оповідати, Калинич звернувся до хлопів і спитав:

— Москалі пішли нарад за Дніпро?

— Не всі — відповіли хлопи. — Ті, що везли зрабовану працю і гнали наш товар, пішли просто в Гетьманщину. Командант з другою половиною почвалав до Черкас. Мабуть в справі, в якій до Черкас посилав гонця, котрий ладивсь ночувати у нас, але вернувся назад і звістив його, що в Березівці гайдамаки.

— А ви і инші недобитки — спитав Калинич — що зробите з собою? Чи може ще й не думали про се?

— Як то, що зробимо? — спитав оден з хлопів.

— Думаю, чи лишаєтеся тут? Будете відбудовувати ся, чи може підете в світ за очи, шукати безпечніщого куща?

— Про се між нами ще не було бесіди. Лише деякі парубки, що полишались самі-саміські, без ніякої родини, гадають продертися на Запороже.

— Тоті, що на таке рішилися, нехай, так за малу годину прийдуть до нас. Наша і їх доля однака, тож може й одна стелиться їм і нам дорога.

Хлопи пішли кінчати свою роботу: ховати решту вбитих. Василь і Петро пішли до своїх коний. Було їх пять. Два їх верхові, оден парурчаків, що був їм за чуру, і два навантажені харчами та убитою звіриною. Василь виймив з бесагів перевішених через одного коня харчі і поклав на килим кинений на землю.

— Їдж, Петре!— каже. — Зараз махаємо в дальшу дорогу... Хиба ти не хочеш... то я сам поїду. А ти — звернувсь до чури — лиши нам оба наші коні. С три заведи в сад і пильнуй, щоби не пропали. Завтра або позавтра вернемо. Як би ми не вернули, то ти сам прокрадися на Запороже і махай просто до Січи. Там зустрінемося. Як до місяця не дждешся жадного з нас, ні вісти від нас, то всі три коні твої, і ти роби дальше з собою що схочеш.

Чура відійшов з кіньми. Поповичі посідали на килим і взялися зацитькувати голод. Їли мовчки. Калинич мовчки згорнув решту харчів, загорнув у килим і прикріпив до сідла. Аж тепер, станувши перед Луценком, промовив.

— Петре! Доси спали ми під одним дахом, їли з одної миски, ходили одними стежками. Чи й дальше так уде, чи може, по сім, що сталося, дороги наші розійдуться?

— Василю! Що ти верзеш?— крикнув Петро, побілівши як полотно.

— Бо вже нема того, що ооох наслучив. Наша сполука в могилі.

— В могилі? Ні, Василю! В могилі лиш той, що нас звів до купи... твій батько. Але не тілько він лучив і лучить нас. Нас лучить вісімнайцять літ спільного життя. Тепер спрягли нас до купи, бодай я так гадаю, ланцухи ще сильніщі, ніж сі, що нас одси лучили...

— Так гадаєш?.. які нові ланцухи?

— Василю? Як гадаєш? Що приковує людину одну до одної сильнійше: спільне щастє і гаразди, чи одна для обох недоля? Нас обох поила одна недоля. Але се ще найменше. Перед нами ще одна спільна задача... задача велика. Ми оба маємо тепер одну ціль життя, ціль велику...

— Одну задачу?... Одну ціль?

— Василю! — промовив Петро дріжачим голосом. — Коли я молився при могилі моїх опікунів, і твоїх батьків, я пращався з ними, пращався з всіма помордованими, між котрими я виріс і виховався; пращався з селом, в котрім доси жив так щасливо. Попращавшися, став думати, в котру сторону землі Божої нам звернутися і що взагалі з собою зробити. Тоді в моїй душі виринуло одно питаннє, що заглушило всі инші думки. Душа моя питала мене:

— „Чи ти можеш, чи ти маєш право розстатись на віки з усім, що тобі було найдорожше так, як відходиться від першого ліпшого, що дав тобі, наче жебракови відчіпного — кусень хліба? Чи не є твоїм святим обовязком, за сих, що самі не можуть, бо лежать у могилі, покарати лютого звіра за злочин доконаний на твоїх найдорожших, на твоїм народі?"

— Ну? І як ти відповів на се твоє питаннє? — спитав Калинич голосом, видко, зворушеним.

Так зворушеним Луценко ще ніколи не бачив свого, постійно холодного побратима.

— І ти питаєш, друже? Ти не знаєш, як я відповів собі, як я мусів відповісти?... Моя ціль життя тепер одна, одинока: покарати сих звірів. Я ще не вигадав кари, але страшна мусить бути!

— Прости! — сказав Василь, — обіймаючи і цілуючи товариша. — Прости, що хвильку сумнівався. І я постановив собі таку ціль життя, лише не був певний, чи ти підеш зі мною. Я рішивсь іти на Запороже, до Січи. Доки не замкну очий на віки, буду платити Москалям за се, що вони тут вдіяли. Однак розправи з тим командантом Москалів, що вимордували село, я не думаю відкладати, щобб де не занапастився і не викрутився від кари. Він тепер в Черкасах. В двійку легко дістанемо його в наші руки. Як не в самих Черкасах, то в дорозі, коли буде вертати за Дніпро. Думаю таки зараз рушати в дорогу. Їдеш зі мною?

— Їду... Лише що зробимо з тими, що хочуть іти на Запороже? Добре було би провести їх, бо хлопи без козачого проводу безрадні. Сумніваюся, чи вони всі здужають проховзнутися крізь кордон ворожих нам осель сербських. До того ще й ти сам обіцяв їм, що підемо разом з ними. Чи ми взагалі зможемо вернути з Черкас до Березівки? Тепер ще годі знати, як пощаститься наша прогулька. Може треба нам буде вертати иншими дорогами. Може й цілком зле скінчиться наш обрахунок з Москалями і ми застрягнемо в їх кіґтях?

— Я вже й про се думав і тому казав нашому чурі лише до якогось часу ждати на нас. Ти чув се. Те саме скажемо иншим. Так зробили. Людям, що готові були вимандрувати на Запороже, сказали, щоби ждали в Березівці найдовше три дни. Як за три дни не вернуть, то люди самі мають прокрастися на запорозький бік і зголоситися до Січи. Хто схоче пристати до війска, — казали поповичі, — той лишиться в Січи. Хто ні, лише схоче дальше бути хліборобом, той дістане право жити на Запорожу. До сего права дадуть йому також шмат землі і простір, на котрім йому вільно буде полювати на звіра та ловити рибу.

Умовившися так з людьми сіли на коні і пустилися у сторону Черкас. Не доїздячи верстов зо три до Черкас, був хутір старого козака, приятеля покійного Калинича. Щоби в Черкасах не взвертати на себе передвчасно уваги, вони рішили вступити до старого, випитати, як би що знав, лишити коні в його хуторі і самим піти до міста пішки.

Від старого довідалися дуже мало. Він знав лиш се, що московське війско, яке вертаючи з карної експедиції проти гайдамаків у Березівці пройшло попри його хутір і задержалось ночувати в Черкасах. Довідавшися від своїх гостий, що в їх селі сталося, він не радив їм іти просто до Черкас, поки не провідають, як там справа стоїть.

(Далі буде).

ПОЧТОЮ
ТЕЛЕГРАФІЧНО
БАНКОВИМ ЧЕКОМ

СКОРО І БЕЗПЕЧНО
ПЕРЕСИЛАЄ ГРОШІ
ПІСЛЯ ДЕННОГО КУРСУ

BOSAK STATE BANK
Scranton, Pa.

Приймає ощадностеві вклади почавши від одного долара, а платить процент від дня вложення грошей.

Продає Шифкарти на як найліпші кораблі, на кожду морську лінію.

Урядово і совісно виготовлює краєві нотаріяльні і правні справи.

У всякій банковій справі пишіть або приходіть до:

BOSAK STATE BANK
Scranton, Pa.

## ПИЛЬНУЙТЕ СВОЇХ ПРАВ І КОРИСТАЙТЕ З НИХ!

Родимці!

Зайдіть де-небудь до „Library" в Злучених Державах, то знайдете там книжки англійські, французькі німецькі, італійські, російські грецькі жидівські, чеські, польські, хінські, турецькі — та Бог-зна ще які, але українських, звичайно, — дасть Біг! Чому воно так?... БО МИ НЕ ДБАЄМО ЗА СВОЇ ПРАВА. Всі книжки в „Library" купується за гроші-податки, яких немала пайка забрана і з української Кишені. Другі народи домагаються від Громадських Управ, щоби в їх місцевій „Library" конечно були і книжки в їх рідній мові, — тому й їх книжки до „Library" закуплено; а ми, Українці що?... от, як звичайно: Коби так хто, то найси!..

Жаль а й гріх; Родимці! І наші книжки, бодай що-найкращі, повинни бути в кождій „Library". Читалиб їх ми самі, і наші діти, та ще й не один з чужинців читавби їх, і запізнавсяб близше зі всім нам рідним і дорогим, а відтак певно і думавби краще про нас.

А тут ні коштів, ні великих заходів: Написати кілька слів просьби, на просьбі підписати вимагане число підписів і ту просьбу доручити Громадській Управі; то все, а решту полагодить сама Громадська Управа.

Розважте, Родимці, сю справу. Чи не варта вона так малого заходу? Та чи добре робите, що сю справу занедбуєте?... Комуж з того кривда?... Судіть!..

Ой, не добре воно! Направте лихо, хоч і спізнились! Зберіться двох-трох в Комітет, зайдіть до Громадської Управи, чи до Заряду Вашої „Library", виві дайте там як і що, і справу переведіть в життє, а буде Вам за се честь і слава та дяка у рідного народа.

Ану, хто перший!?

Просьби в англійській мові до Громадської Управи, виготовимо Вам радо, коли у Вас нема кому, а книжек до „Library" можемо доставити кілько схочете і яких схочете.

Нуж, до діла, Родимці!

По близші вказівки пишіть на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, - - - - - - New York, N. Y.

Григорій КУНАШЕВСЬКИЙ
ПРЕДСТАВИТЕЛЬ ВСІХ КОРАБЕЛЬНИХ ЛІНІЙ.
Шифкарти на всі найвигіднійші Кораблі.
Старанна опіка для родин.

Родимці! Бажаєте святкувати в краю надходачі СВЯТА, старайтесь замовити собі місце до відїзду, поневже число відїзджаючих з кождим днем зростає.

Бажаєте вислати грошеву поміч оставшій в краю рідні, висилайте її сейчас, щоб рідня Ваша змогла в час єще на СВЯТА таку отримати.

За всякою порадою повинні віднестись з повним довірем, до знаної Вам старої фірми, где все полагоджуєсь точно і ретельно

G. KUHASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

## РОДИМЦІ-УКРАЇНЦІ!

„Кобзар" Тараса Шевченка — се наша свята книга. І що „Біблія" в хаті християнина, те „Кобзар" в хаті Українця!

Ся свята книга „Кобзар" повинна бути в кождій хочби і найбіднійшій, українській хаті. Не маєш її, Сестро, Брате, — так сейчас замовляй одну із сих:

„Кобзар" в 1-ім томі, брошурований, давнійше $1.00, тепер ... $ 80
„Кобзар" в 2-ох томах, брошур., давнійше $1.75, тепер ... 1.50
„Кобзар" в 3-ох томах, брошур., давнійше $7.00, тепер ... 5.00
„Кобзар" в 3-ох томах, в оправі, давнійше $9.00, тепер ... 6.50
„Кобзар" в 5-ох томах, брошур., давнійше $10.00, тепер ... 8.00
„Кобзар" в 5-ох томах, в полот. оправі, давнійше $15.00, тепер ... 10.00

Замовлення і гроши належить посилати на адресу.

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, - - - New York, N. Y.

ШИФКАРТИ

продаємо лише по компанійних цінах на всі лінії до Галичини із Галичини і до всіх частий світа.

ПАСАЖИРІВ, котрі їдуть до краю ми стрічаємо на стаціях, забираємо їх на нічліг до власного чистого і здорового еміграційного дому, опікуємо ся їх пакунками, котрі на жадання також асекуруємо і перетримуємо їх пакунки безплатно у своїм стороджі аж до дня відїзду корабля.

ПАШПОРТИ вистараємо ся зовсім безплатно.

ГРОШІ посилаємо до всіх місцевостий рідного краю по деннім курсі телеграфічно, чеками і почтою і даємо за гроші повну гваранцію. Після доручення гроший даємо оригінальні посьвідки від осіб, котрим переслано гроші.

ВСІЛЯКІ старокраєві справи судові і нотаріяльні успішно полагоджує наш нотар.

Також у всіх прочих справах уділяє совісної поради і дає чесну, скору і точну обслугу найстарший

УКРАЇНСЬКИЙ БАНКИР
на розі Третої Евн. і 6-тої улиці в Ню Йорку.

HENRY C. ZARO, Banker
39 Cooper Sq. Dt.U. New York

Мустафа Годжіх.

## ВОРОЖБИТ.*)

Жив раз дуже вбогий чоловік — коли глянув кругом себе, нужда по всім кутам. А жінка його, Боже сохрани! Все за нещасним, наче злий дух — бо дуже хотіла бути багатою.

Ось одного дня знова причепилася до бідного чоловіка:

— Ну, тобі певно за добре діється, що не шукаєш праці?

— Алеж жінко, — борониться чоловік — чи ти в Бога не віриш, що так напосілася на мене? Я не шукаю праці?! На поденну роботу сама мене не пускаєш, ремесла я не вчився — щож маю робити?

— Зараз тобі дам раду, ти лінюку! Купимо паперу, чорнила і Коран**) — сядеш на базарі й будеш ворожити.

— Я — ворожити? Таж я навіть не знаю ні читати ні писати!

— А, що читати! що писати! Замачаєш перо в чорнило й черкати-меш по папері, от як курка лабою. Коли лише людям подобається — то все буде добре.

— Добре. Але на твою совість.

І купила вона Коран, перо, чорнило і папір. Сів чоловік на базарі. Люде не звертають на його уваги. Сидить він, похнюпився й жде першого гостя, блідий зі стиду.

Надійшли дві багаті жінки. Одна була при надії, другої чоловік був на чужині.

— Глянь, ось який там бідний чоловік! — каже жінка, що була при надії. — Пійдемо хай оттак поворожить нам, щоби лише заробив собі ґрейцар.

А друга каже йому:

— Ефендім (пане), коли поверне мій чоловік до дому?

Став він перевертати картки в Корані, нібито щось з цього розуміє, й каже їй:

— Коли його ще нема дома, то він прийде нині вечером.

Друга жінка спиталася:

— Яку дитинку пішле мені Бог, хлопця чи дівчину?

— Хлопця, — відповів ворожбит, знова перелистовуючи в Корані.

Заплатили жінки й пішли.

Коли перша вернула домів, застала вже там свого чоловіка. Думав, що жінка здивуєся, що він так нечайно вернув. Але вона зовсім не дивувалася. Розповіла йому пригоду з ворожбитом.

А друга дійсно привела на світ хлопчика.

І стали сусіди говорити: На базарі сидить дуже вчений ворожбит. Йшли до його люде, наче на прощу. За тиждень міг уже ворожбит скинути зі себе старі лахи. Надягнув нове вбрання, з гарного зеленого сукна, як це ворожбити носять. І на султанському дворі стали прославляти його мудрість.

Загубився раз десь султанів перстень. Привели ворожбита. Йшов він — та не надіявся нічого доброго.

— Чоловіче, — крикнув султан — де мій перстень?

— Дай мені часу, пане, вже я його вишукаю.

— Добре. Даю тобі сім днів часу.

Тепер уже не потребував ворожбит заглядати до Корану, бо знав, що там нічого не дізнається. І знав також, що жде його по сімох днях: його відрубана голова лежати-ме в піску.

Прибитий журбою поплівся домів. Але що тут роздумувати й шукати — шукати помочі, якої немає? Радше весело зажити ще цих останніх сім днів і весело пійти на смерть.

— Жінко — ти своїм розумом наварила цього всього лиха — за це тепер мені кождого вечера пекти-меш один медівник! Ціле життя я так любив медівники — хай вони осолодять решту мого життя.

Чула жінка, що вона тут винна. Мовчала.

Вечером принесла чоловікови першого медівника.

Злодії, що вкрали перстень, зі страхом довідалися, що султан призвав до себе славного ворожбита. Одному з них не давало це спокою. Підкрався він вечером під вікно ворожбита, наслухує, чи не впав уже ворожбит на їх слід.

— Так — ось уже є перший — викликнув ворожбит, побачивши медівника. Але злодій зрозумів це лише так що: ворожбит запримітив його крізь вікно. Зігнувся й переляканий побіг мерщій відсіля.

— Чоловіче, каже злодій до свого товариша — ми пропали. — він знає вже все!

На це товариш:

— Ти боягузе! Він не знає навіть стільки, що за пагністем!

— То ходи зі мною завтра, сам переконаєшся.

Другого дня вечером прийшли оба злодії під вікно ворожбита. Саме в цю хвилю прийшли, як жінка подавала ворожбитови другого медівника. І почули, як він мовив:

— Так, ось вже і другий теж!

Побіліли злодії як стіна. Тепер уже оба вірили, що ворожбит знає усе. Стали радитися, що їм діяти. Рішили підкупити ворожбита. Війшли до хати й кажуть:

— Пане, перед тобою нічо не затаїться. Ти викрив також і нас. Твої вчені книги не збрехали, ми вкрали перстень. Та змилосердися над нами, пощади наше нещасне життя, а радо віддамо тобі, що маємо.

Сягнули за черес, висипали на стіл золото, дороге каміння.

Ворожбит мовив:

— Добре, дарую вам життя. Завтра раненько пійдете до султанської палати, зловіть гуску, викрутіть їй ногу, а перстень встроміть їй в гортанку.

На другий день, по другій молитві, пішов ворожбит на султанський двір. Станув перед султаном і каже:

— Перстень найшовся, могучий наш пане! Вели зігнати всі твої гуси.

Зігнали гусий. Одна штигулькала. Цю казав ворожбит зловити і вбити. Вбили і чудо! — перстень найшли в середині!

Счудувався султан — дивувала його ворожбитська сила цього чоловіка. Приказав, що ворожбит має остати на султанському дворі. Мав усе держатися близко султана, по правій стороні престола. Тоді не вільно було йому рушитися з місця, а все мав давати султанови раду й пораду в тяжкому положенні.

Ах! які почести!

Але ці почести легко можна було заплатити головою, бо не все чейже буде так щаститися. Кожда година може принести смерть.

Ломив собі ворожбит голову, як би то позбутися цього небезпечного уряду.

Вкінці рішився вдати божевільного. Чейже тоді відправить його султан.

Коли вони молилися в мошеї, прискочив нечайно ворожбит до султана, схопив його за барки і виволік на двір.

Гргрурр! — в цій хвилині завалилася мошея. І тоді вже ворожбит був справді мудрим чоловіком — а що вратував султанови життя, то вже й свого власного не міг так легко втратити.

Так, так люде: Хто не шукає щастя, воно само щукає його.

*) Із муслемінського часопису „Бегар" („Цвітте").

**) Коран — свята книга Магометанів.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЧИТАЛЕНЬ І БІБЛІОТЕК.

Хто потребує українських книжок для Читальні чи Бібліотеки, най віднесеться у сій справі до Книгарні У. Н. Союза в Ню Йорку. Там є найбільший вибір української літератури, а й згадана книгарня дає на таку ціль зокрема назначений опуст на всіх книжках, що є у неї на складі.

Пишіть по каталь"ог книжок та близші інформації на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, - - - New York, N. Y.

НА УКРАЇНУ

Зимові знижені ціні вже увійшли.
Прямі получення до всіх портів України. Добрий харч і подостатком. Осібні кімнати. Обширні місця на деку. Всякі вигоди новітних кораблів.

RED STAR LINE
Кораблі відїзджають кождого тижня.
З Ню Йорку до Плимавт, Шерборг і Антверп:

Finland ... Jan. 7
Kroonland ... Jan. 21
Zeeland ... Jan. 28

Стає в Галіфакс ідучи з Европи і до Европи.

З Ню Йорку до Віго, Гамбургу і Данцігу:

Samland ... Jan. 19

AMERICAN LINE
З Ню Йорку до Плимавт, Шерборг, Брунсбуттел і Гамбург:

Manchuria ... Dec. 29
Mongolia ... Jan. 12
Minnekahda ... Jan. 26

Всіма дорогами до Польщі.

З Ню Йорку до Гамбургу:

Haverford ... Feb. 9

WHITE STAR LINE
З Ню Йорку до Шерборг і Савтемптон:

Olympic ... Dec. 31

INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.,
власник 120 кораблів—поемности 1,300,000 тон.
9 Broadway, New York City
або місцевих агентів.

УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР І КНИГАРНЯ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

має великий склад книжок всякого рода: Історії, Повісти, Оповідання, Байки, Співанники, Молитвенники, Церковні Книги, Образи релігійні і патріотичні, Стінні календарі, Переписні картки і много инших річий як: Вишивані сорочки, Обруси, Фартушки, Краватки, Хустки, Взори до вишивання, Канва і Нитки Д. М. С., Вироби з кораликів, Ґердани женські і мужеські, пацьорки і варстатики до роблення пацьоркової роботи. Каталь"ог даром. Адресуйте: 98m—

UKRAINSKA KNYHARNIA,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ХУСТКИ!
ПО ЗНИЖЕНІЙ ЦІНІ.

Маємо на складі великий вибір хусток літних і зимових. Ціна після нумера.

№ 100. Плюшова хустка з френзлями і вишиваною цвіткою в кількох кольорах, розмір 36х36 цалів, ціна 9.00
№ 101. Шовкова літна хустина, без френзлів, розмір 32х32 в цвіти, ціна ... 2.50
№ 102. Така сама, як № 101, але з френзлями, ціна ... 3.50
№ 103. Зимова хустина вовняна, чорна або біла, величина 46х46 цалів, ціна ... 3.50
№ 104. Вовняна хустка, величина 52х52 лише біла, ціна ... 5.00
№ 105. Зимова хустка до завивання, величина 2х2 ярди, сина або чорна, ціна ... 6.00
№ 106. Шалі гарасові, 20 цалів широкі, а 2 ярди довгі, білі, чорні, сині або ружеві, дуже гарна робота ціна 4.50
№ 107. Шалінові хустини, розмір 1х1 ярд, в добрім ґатунку, одна ... 4.75

Пишіть по каталь"ог на адресу:

UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th Street, New York, N. Y.
265m—

НОВІ КНИЖКИ

Відмолодження. Після др. А. Штайнаха зладив Петро Франко ... 10 цнт.
Як закладати пластові дружини? Петра Франка ... 10 цнт.
Огляд території України. Після др. С. Рудницького зладив П. Франко 15 ц.
Назва України, з картами. Зладив С. Шелухін ... 15 цнт.
Теорія зглядности. Після А. Айнштайна зладив Петро Франко ... 10 цнт.

ВСІ 5 КНИЖОЧОК ЗА 50 ЦНТ.

Замовлення і гроші слати на адресу:
UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 E. 7th Street, New York, N. Y.

Пашпорти, шифкарти, справи старокраєві найскорше, найтаньше полагоджує Канцелярія Нотаріяльна,
T. J. HRYCEY CO.,
329 S. 4th St.,
PHILADELPHIA, PA.

ПИСАННЯ ВИННИЧЕНКА.

Винниченко — се безперечно один з наших найзнатнійших писателів. Його твори є дуже цінні так ізза інтересного змісту як також ізза оригінальних гадок. Варто їх читати! Ось вони:

Том I. Краса і сила та инші оповідання
Том II. Голота й инші оповідання
Том III. Боротьба й инші оповідання
Том IV. Кузь та Грицунь і инші опов.
Том V. Історія Якимового будинку й инші оповідання.
Том VI. Рівновага. (Роман з життя еміґрантів).
Том VII. По—Свій. (Повість).
Том VIII. Божки. (Продовження повісти „По—Свій"). 5
Том IX. Босяк і инші оповідання
Том X. Чесність з собою. (Роман).
Том XI. Хочу й инші оповідання.

ВСІ ТОМИ ПО 90 ЦЕНТІВ.

Біля машини ... .10
Голод ... 5
Контрасти ... 10
Кузь і Грицунь ... 8
Записна книжка ... 5
Між двох сил. (Драма) ... 50

Замовлення і гроші належить слати на адресу:
UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 E. 7th St., New York, N. Y.

## ВЕЧІР ПОЛТАВЦІВ В РУМУНСЬКІЙ СТОЛИЦІ

Дня 16-го падолиста, кольонія емігрантів-Полтавців у Букарешті уладила виставу-вечір. Виставлена була „Наталка Полтавка", в заглавній ролі якої виступала оперова актриса Іда Берг; одна дія з концертовим відділом з історичної песи „Гаркуша" і балетні національні танці—у виконанню артостки-балерини Козирової.

Вечір-вистава пройшла з великим успіхом.

## ЗГАДКА.

Часом чоловікови здається, що в білий день огортає його чорна, непрозора ніч. Се туга возьметься душі, туга велика за чимось, що минуло й не вернеться. Се важкий жаль, що давить тебе мов ця хмара, де сонце в останнє поринає на межі небосклону. І тоді наче білі голуби з зеленими галузками вилітають згадки, одна по одній з тої хмари й прилітають до тебе, вються коло серця й починають розмову.

Ні не розмову! Ти мовчиш а вслухуєшся в їхню бесіду, приглядаєшся картанам, що ними вони її ілюструють, і забуваєш вкінци, що ти і де ти, і линеш цілою душею в безліч згадок всіляких, веселих і смутних...

Ах! люба згадко! Мій ти білий голубе з зеленою галузкою, з зеленою а зісохлою! Вітрець торкає зісохлі листочки й вони шелестять так чудно, чудно. Мов пісня лунає біля мене така дуже давненька, а на причуд голосна.

Ось только передімною. Великий шмат поля, мов степ від рідного мого села. Тростянця аж до Божикова. А на ньому то тут то там великі кружела високих будяків. Гей! Гей! Будяки то були! Немов дубчаки крісловатенькі! Пташня виводилася в гніздах на їх вітю. Таких будяків уже тепер нема. Земля тепер не всилі видати таких ростин. Стара вже й вона, стара й обезсилена, а радше порита цими „німецькими" плужками. Вітер роздував верхню її верстку враз із засіяним зерном.

Тоді краяв святу земленьку тяжкий плуг з довгим чересл"ом. Чотири рогаті, сиві воли тягнули його, а за ним ступав ще сивійший дідусь, а біля нього правнук щебетав на сопілці, а над ними кружляв орел і приглядався цій картині. Дідусь в ряди годи пустить чипиги з рук, а плуг ані чичирк, іде сердешний, й кладе рівну скибу, немов знає, яке в його діло. Дід добуде люльку й капщук, полагодить що треба, викреше вогню і закурить, маючи доволі часу... А нині, той „німчик", тримаєш його з усіх сил, а він звертається й уже вискочив зі скиби.

Та заки толоку оратимуть, було, ми пасемо товар на ній. Хлопці і дівчата. Виспівуємо всіляких співанок, а там і покликне хтось:

Ано! Гей! бавмося в „ясир"! І ось, ми, хлопці, зганяємо дівчата до купки, гей бранки. А вони сердешні тими ясними оченятами, то синіми, то чорними, глип і глип, немов промовляють: Памятай, щоби ти мене з „ясиру" взяв. Ось їх уже й нема. Відійшли далеко і за найбільшим кружелом скрилися. Вже в „ясирі".

Тоді ми, в руках сукаті бучки, з криком женемо, й торощимо по дорозі будяки без милосердя. Се Татари! Аж курява встала. Ми дальше і дальше. Вже коло дівчат. Передні похвачують кождий по одній, і наступає поворот з „ясиру". Декотрі дівчата раді, сміються в голос, а декотрі сумні: бо не взяв той, що його очи кликали. Сідаємо й їмо, що хто має.

Дівчата запрошують до своїх ласощів хлопців і чути поклики: Івасю на паленички! Василю, на їдж „гойох", Петре, Гей, люба згадко!

## ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЄТЬСЯ женщини до канцелярійної праці в Вашінґтоні. Вимагаєся знання української, англійської і польської мови, як також знання англійської стенографії і писання на машині. Голоситися до: „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J., for W.
300-01

ТХІР МАКАР з села Яструбичі, пов. Сокаль, син Дмитра і Марії, пошукує свою кревну Каську Здріль, або инших знакомих чи кревних. Прошу голоситися на адресу: Makar Tchir, Ukr. prac. Rota, Liberec, Czechoslovakia.
300-01

ГРИЦЬ МУДРИК, син Павла, пошукує своїх фамілиянтів: Романа Небесюк, Костя Софранюк і Стефана Бонаренька, всі з села Конаґород, пов. Ямпіль, Подільської губернії. Адреса: Ukr. Tabor B, No. 27/2, Josefov, Czechoslovakia.
300-01

ХТО ВИНЕН?

Кепсько живеться в Америці тому, хто не знає англійського язика. Він не може навіть обяснити Американцеви що він знає або що вміє. Без знання англійського язика Ви похожий на німого. Учіться його а буде Вам легко жити. Після нашої легкої методи Ви навчитесь його протягом 3 місяців. Пробну лекцію і подрібности висилаємо за 10 центів грішми або марками можна і канадійськими. Адресуйте:

First American Preparatory School,
525 W. 47th Street, Dept. 46,
New York, N. Y.
300,01-05

НАЙНОВІШИЙ КАТАЛЬОГ КНИГАРНІ „СІЧОВОГО БАЗАРУ" ВИШЛЕМО КОЖДОМУ ДАРОМ
SICHOVY BAZAR
94 E. 7-TH ST.
NEW YORK, N. Y.

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ — 97 АКРІВ ЗЕМЛІ З ЛІСОМ
в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 долярів за акер, 15 мінут ходу від міста, в місті є 6 фабрик. Голоситись устно або писемно до: 95-
T. J. HRYCEY & CO.,
329 So. Fourth St., Philadelphia, Pa.

ПІДРУЧНИЙ (КИШИНКОВИЙ) КАЛЄНДАРИК
на звичайний рік
1922
в тривалій циратовій оправі.
Ціна 10 центів з пересилкою.
Пишіть на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ АПТИЦІ
ДРА АБОВИЧА
157 AVENUE B, ріг 10. улиці, NEW YORK
є доктор з яким можете говорити рідним язиком.
Медицини продаються по знижених цінах для відїзджаючих за границю. 77--

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
специяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
334 — 2nd AVENUE, межи 17. а 18. улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1882 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.
ЛІЧИТЬ ВСІ ХРОНІЧНІ ЗАСТАРІЛІ СЛАБОСТИ МУЩИН
ЛІКАРСЬКА ПОРАДА ДАРОМ.
Dr. ZINS
110 EAST 16th STREET, NEW YORK
Год. від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

НОВІ КНИЖКИ.

„Поза межами болю", др. Осипа Турянського ... .50
„Земля", повість Ольги Кобилянської, брошур. $1.25, в оправі $1.50
„Царівна", повість Ольги Кобилянської, брошур. $1.25, в оправі $1.50, в люксусовій оправі $2.00
„Скошена лілія", траґедія от. П. Думича ... .50

Замовлення і гроші належить слати на адресу:
UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.